

**Департамент освіти і науки, молоді та спорту
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
Центр науково-освітніх інновацій та моніторингу
Київський Університет імені Бориса Грінченка**

Аналітична довідка

**«До питання щодо модернізації діяльності методичної
служби в освітньому просторі міста Києва»**

Методична служба є однією із найважливіших ланок у системі дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти. Особливості професійної діяльності педагога вимагають від нього постійного оновлення знань, розвитку мотивації до безперервного вдосконалення та самоосвіти. Якість роботи педагога безпосередньо залежить від ефективної діяльності системи методичних інституцій різного рівня: загальнодержавного, міського, районного, шкільного.

Головною метою післядипломної освіти на сьогодні є безперервний розвиток професійної компетентності педагогічних кадрів. Особливого значення у цьому контексті набуває діяльність методистів, що становлять основне ядро фахівців, які забезпечують зростання професійної майстерності педагогів.

Українська школа сьогодні як ніколи потребує кардинальних змін. Компетентнісний підхід вимагає зміщення акцентів з надання та поширення знань на розвиток умінь приймати рішення, розв'язувати професійні завдання різної складності, розвивати здатність до безперервної освіти та самовдосконалення, виявляти активну життєву позицію в усіх сферах життя.

Реформування змісту освіти, зміна педагогічних технологій, форм, методів, засобів навчання – це вже не тільки вимога часу, а й першочергове завдання системи освіти. Завдання ці реалізовує педагог. Від його готовності до змін, до постійного розвитку залежить успіх усіх реформ. Створення оптимальної системи професійного розвитку педагогів – одне з важливих завдань у реформуванні освіти в Україні.

У столиці України професійний розвиток педагогічних працівників забезпечують Київський університет імені Бориса Грінченка та районні науково-методичні центри. Київський університет імені Бориса Грінченка, зокрема Інститут післядипломної педагогічної освіти, забезпечує професійний розвиток педагогічних кадрів у курсовий та міжкурсний періоди, здійснює науково-методичний супровід навчально-виховного

процесу, координує систему методичної роботи. На районному рівні відповідно до рішень районних в місті Києві державних адміністрацій створено районні науково-методичні центри (РНМЦ).

Усі РНМЦ м. Києва є структурними підрозділами районних управлінь освіти. Діяльність РНМЦ регламентує Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр), затверджене наказом МОН від 08. 12.2008 року № 119 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2008 року за № 1239/15930. Міський науково-методичний центр, можливість якого передбачена п. 1.7. цього наказу, не було створено.

Аналіз рішень засновників РНМЦ у м. Києві дає підстави стверджувати, що в процесі створення РНМЦ було порушено пункт 1.6. «Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр)»: «Методичний кабінет (центр) є юридичною особою, має печатку, штамп, бланки із відповідними реквізитами, рахунки в банку». Жодний РНМЦ міста Києва не є юридичною особою, що може бути однією із причин, що викликали певні деформації в їх діяльності.

Аналіз Положень науково-методичних центрів районних управлінь освіти дає підстави стверджувати, що вони відповідають нормативно-правовій базі, вимогам системи освіти часу створення, тобто 2008 року. Яскравим прикладом може служити текст преамбули наказу №1119 від 08.12.2008, в якому прямо вказано : «Положення про районний методичний центр затверджується відповідно до статей 12,143,19 Закону України «Про освіту» (1060-12), статей 41 та 42 Закону України «Про загальну середню освіту» (651-14), статей 25 та 26 Закону України «Про дошкільну освіту» (2628-14) та з метою вдосконалення науково-методичного забезпечення системи загальної середньої та дошкільної освіти в умовах переходу навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін здобуття повної загальної середньої освіти».

Проведений аналіз структури, штатного розпису та кадрового забезпечення РНМЦ свідчить про неоднорідність структури, штатного розпису та чітко встановлених вимог до кількісного та якісного складу.

Структура та кадрове забезпечення РНМЦ

Таблиця 1

№	Район	юр. особа	Кількість відділів	кількість ставок	кількість працюючих	кількість науковців
1.	Оболонський	ні	без поділу	-	18	0
2.	Голосіївський	ні	без поділу	13,5	13	1
3.	Дарницький	ні	4	24, 25	21	1
4.	Дніпровський	ні	без поділу	28,5	26	0
5.	Печерський	ні	2	16,5	19	1
6.	Подільський	ні	5 секторів	15,7	18	0
7.	Святошинський	ні	без поділу	20,5	15	0
8.	Солом'янський	ні	3	15 (пед.)	15	0
9.	Шевченківський	ні	без поділу	32,5	29	0
10.	Деснянський	ні	3	20,5	26	2
11.	Всього				215	

Як видно з таблиці 1, незважаючи на наявність терміну «науковий» у назві всіх РНМЦ, лише в 4 із 10 РНМЦ у штаті є фахівці, що мають науковий ступінь. Загальна кількість таких фахівців – 5, що складає 2, 5% від загальної кількості методичних працівників РНМЦ міста.

Демографічний портрет методичної служби представлено в таблиці 2.

Віковий склад працівників РНМЦ

Таблиця 2

№	Район	до 25 років	25 - 30 років	30- 35 років	35- 40 років	45- 50 років	50- 60 років	понад 60 років
1.	Оболонський	0	1	0	1	5	8	3
2.	Голосіївський	0	0	1	0	1	3	8
3.	Дарницький	0	1	0	2	3	10	5
4.	Дніпровський	0	1	0	2	7	6	2
5.	Печерський	0	0	1	1	1	5	4
6.	Подільський	0	3	2	1	4	4	4
7.	Святошинський	1	0	1	1	1	2	9
8.	Солом'янський	0	0	0	1	2	7	5
9.	Шевченківський	2	1	5	3	13	2	0
10.	Деснянський	0	0	2	6	6	8	3
11.	Всього	3	7	12	18	43	55	43
12.	%	1,65	3,85	6,6	9,9	23,65	30,25	23,65

Значна частка методистів – це фахівці у віці від 50 до 60 років (30,25%) та понад 60 років (23,65%). Фахівців у віці від 30 до 40 років – 16,5%.

Розподіл фахівців за ознакою «стаж роботи в системі освіти» відображено в наступній таблиці.

Педагогічний стаж методичних працівників

Таблиця 3

№	Район	до 5 років	5-10 років	10-15 років	15-20 років	20-30 років	понад 30 років
1.	Оболонський	2	0	0	3	6	7
2.	Голосіївський	1	0	1	1	3	7
3.	Дарницький	0	3	0	3	1	14
4.	Дніпровський	0	3	0	4	5	6
5.	Печерський	0	1	1	2	3	9
6.	Подільський	1	3	2	4	1	7
7.	Святошинський	1	1	2	0	0	11
8.	Солом'янський	0	0	2	0	3	10
9.	Шевченківський	4	0	3	14	5	0
10.	Деснянський	1	3	2	6	8	6
11.	Всього	10	14	13	37	35	77
12.	%	5,3	7,42	6,89	19,61	18,6	40,8

Переважна більшість представників методичної служби (близько 79%) мають стаж роботи понад 15 років.

Крім демографічних показників було проаналізовано кількість педагогічних працівників, з якими працює окремий методист. Таке навантаження коливається від 39 осіб (методист з бібліотечних фондів, Голосіївський район) до 1440 (методист з дошкільної освіти, Дарницький район). Таке коливання навантаження спостерігається не лише між окремими РНМЦ. В діяльності одного РНМЦ такий нерівномірний розподіл також не є виключенням і може значно відрізнятись: від 149 осіб (методист з фізики, астрономії та трудового навчання) до 1104 осіб (вихователі ДНЗ, методисти ДНЗ, музичні керівники) в Солом'янському районі. При цьому середні показники, за даними РНМЦ складають 160 осіб (Шевченківський РНМЦ), 260 осіб (Подільський район), 600 вчителів (Деснянський район).

Розподіл середнього навантаження на методичних працівників

Таблиця 4

№	Район	середнє навантаження
1.	Оболонський	-
2.	Голосіївський	240
3.	Дарницький	302
4.	Дніпровський	345
5.	Печерський	-
6.	Подільський	260
7.	Святошинський	700
8.	Солом'янський	388
9.	Шевченківський	160
10.	Деснянський	600

** Обчислення показників для окремих РНМЦ не проводилось через недостатність наданої інформації.*

Відмінності в середніх показниках навантаження потребують більш глибокого вивчення як розподілу посадових обов'язків між методистами в межах одного РНМЦ, так і загальних принципів укладання штатних розписів.

Очевидно, що ні діюче Положення, ні штатні розписи не враховують змін, що відбулись в законодавчій базі системи освіти протягом останніх 2 років і тих трансформацій системи освіти, які анонсовані законодавчою гілкою влади в Україні.

Аналіз результатів діяльності РНМЦ міста Києва здійснено на основі анкетувань, опитувань, обговорень у форматі круглого столу та бесід з керівниками та методистами РНМЦ, педагогічними працівниками, керівниками навчальних закладів міста Києва та працівниками РУО, проведених протягом 2015-2016 н. р. За результатами обговорення в форматі **круглого столу** (29 квітня 2015 року) керівники навчальних закладів, працівники РУО та педагоги одностайно визнали, що РНМЦ у своїй діяльності часто орієнтовані на виконання контролюючих та управлінських функцій, що негативно впливає на результативність методичної роботи. Учасники одностайно висловились за необхідність реформування чинної структури та перегляд функцій РНМЦ.

Опитування методистів РНМЦ було проведено в межах вивчення потреб різних категорій слухачів курсів підвищення кваліфікації, забезпечення співпраці з РНМЦ та надання ефективної допомоги

методистам. З цією метою була розроблена анкета, що містила відкриті питання, які стосувались безпосередньо організації та змісту роботи методиста, виявлення чинників, що впливають на розподіл робочого часу та пріоритетність окремих завдань.

Мета проведеного анкетування – визначення провідних чинників, що визначають зміст професійної діяльності методиста РНМЦ, впливають на організацію його робочого дня, виявлення ставлення методистів до структури та змісту посадових обов'язків. Опитування проводилось у письмовій формі, всього опрацьовано 80 анкет. Респонденти – методисти 10 РНМЦ міста Києва, що мають стаж роботи в РНМЦ від 5 років, тобто володіють достатнім обсягом інформації про всі аспекти діяльності РНМЦ. Одна анкета не оброблялась в процесі аналізу, оскільки містила формальні відповіді «так», «ні», «чинне законодавство» та визнана неінформативною. Всього проведено аналіз та обробку 79 анкет. Анкета містила 6 запитань та не передбачала збору демографічної інформації (стать, вік, стаж роботи, освіта тощо). В процесі обробки відповіді систематизувались та об'єднувались в змістові блоки за логіко-семантичними ознаками. Одержані результати представлено у вигляді таблиць, під кожною таблицею подано інтерпретацію результатів.

Запитання «Які чинники визначають завдання, які Ви виконуєте як методист РНМЦ?»

Таблиця 5

№	Завдання	%
1	накази і листи МОН , розпорядження , накази і листи Д ОНМС, РУО	44,8
2	відвідування заходів (уроків), проведення та відвідування семінарів, майстер-класів, змагань, конкурсів); надання індивідуальних консультація вчителям	19,02
3	атестація педагогічних працівників та навчальних закладів	11,2
4	непередбачувані завдання , доручення керівництва	5,6
5	створення та підтримка в актуальному стані бази даних працівників; вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду; розробка методичних рекомендацій для вчителів, забезпечення педагогічних працівників необхідними	5,6

	матеріалами для успішної організації освітньої діяльності	
6	апробація підручників	2,24
7	ведення військового обліку	2,24
8	Олімпіади і МАН	1,12
9	Всього	100

Як видно із таблиці 5, суб'єктивна оцінка впливу чинників, що визначають зміст діяльності методиста РНМЦ на макро- та мікро- рівнях (законодавча база та ситуативні завдання), достатньо неоднорідна, однак відображає реальну картину щодо організації роботи методичних працівників.

Найбільш важливим чинником у роботі методисти РНМЦ вважають накази і розпорядження - 44,8% респондентів. При цьому вплив інших зовнішніх чинників (непередбачувані доручення керівництва) відзначає 5,6% респондентів, а інших чинників, пов'язаних безпосередньо зі змістом роботи РНМЦ – до 46,6%. Неочікуваним результатом в цьому розділі стала поява такого чинника, як «ведення військового обліку», оскільки така діяльність не має жодного відношення до методичної роботи з педагогічними працівниками (2,24% респондентів).

Запитання «Як часто Ви виконуєте завдання, не передбачені Вашими посадовими обов'язками?»

Таблиця 6

№	Завдання	%
1	відповідь відсутня	48,6
2	постійно (регулярно)	20,45
3	не виконуємо , виконую тільки завдання, передбачені обов'язками	7,7
4	буває	7,7
5	іноді	7,7
6	досить часто	2,6
7	дуже часто	2,6
8	частіше, аніж хотілось би	2,6
9	Всього	100

Значна частина респондентів відмовилась відповідати на запитання (48.6%), відповідь була негативною лише в 7,7% від загальної кількості респондентів (або 17% від загальної кількості інформативних відповідей). Отже, можна зробити припущення, що від 45% до 80 % методистів РНМЦ з різною періодичністю виконують доручення чи завдання, які не передбачені посадовими обов'язками. Припущення щодо частки респондентів, які змушені виконувати такі доручення, ґрунтується на аналізі відповідей на другу частину запитання, в якій респонденти вказали перелік таких доручень.

Які це завдання?

Таблиця 7

№	Завдання	%
1.	збір та узагальнення інформації, що не має відношення до посадових обов'язків, в тому числі - для РУО, РДА, КМДА; узагальнення заходів до знаменних дат, що проводились у ЗНЗ на запит РДА, КМДА; відповіді на письмові запити громадських організацій; розгляд скарг та відповіді на них; вирішення конфліктів та трудових спорів; залучення до роботи комісій та перевірок; підготовка довідок	52
2.	виконання обов'язків інших структурних підрозділів (економічного тощо); чергування замість інших співробітників	10,4
3.	розповсюдження інформації про конкурси, змагання тощо; участь у організації та проведення позашкільних та спортивно-масових заходів (<i>Джура, Кришталева сова</i> тощо); передача телефонограм; кур'єр	10,4
4.	атестація навчальних закладів	4,1
5.	участь у Днях куратора	4,1
6.	підготовка проектів наказів	4,1
7.	участь у моніторингових дослідженнях, не передбачених планом; збір та обробка статистичних даних, в тому числі - оцінка матеріального забезпечення закладів	8,2
8.	підготовка та проведення методичних заходів, що не передбачені Положенням про РНМЦ; відвідування масових методичних заходів, що носять рекламний характер; семінари і наради, що не мають безпосереднього відношення до посадових обов'язків	5,2
9.	Всього	100

Як видно з наведених даних, переважна кількість доручень пов'язана із підготовкою аналітичних довідок, обробкою масивів інформації, роботою в комісіях з розгляду скарг, вирішення конфліктів та трудових спорів, підготовки довідок тощо (52%), з виконанням обов'язків інших працівників (понад 10%) та організацією заходів, ініційованих громадськими організаціями та не передбачених планом роботи РНМЦ і посадовими обов'язками відповідних фахівців. Очевидно, що значний обсяг інформаційно-аналітичної діяльності, яка виконується РНМЦ, не була передбачена в змісті посадових обов'язків. Крім того, активізація діяльності громадських об'єднань, підвищення рівня співпраці навчального закладу з батьківським активом та іншими стейкхолдерами, вимагає перегляду змісту діяльності РНМЦ та перерозподілу посадових обов'язків.

Запитання «Які завдання Ви виконували на робочому місці вчора?»

Таблиця 8

№	Зміст	Частка робочого часу, %
1.	Документація (в тому числі ел. пошта)	27,5
2.	Участь у семінарі, круглому столі, засіданні МО, тренінгу, його проведення	16,4
3.	Робота в складі атестаційної комісії	12,8
4.	Індивідуальне консультування педагогів, директорів	8,6
5.	Робота в складі комісії з розгляду скарги	2,6
6.	Телефонограми та телефонні переговори	2,6
7.	Статистика та аналітика	2,45
8.	Відвідування відкритих уроків	2,45
9.	Проведення уроків у ЗНЗ	2
10.	Підготовка до пробного ЗНО	2
11.	Робота з методичною літературою	2
12.	Організаційні моменти	2
13.	Проведення наради на базі НЗ	2
14.	Планування	1,6
15.	Переїзд до місця проведення заходу	1
16.	Участь у роботі журі конкурсу	1
17.	Підготовка матеріалів про проведений захід	0,64

18.	Знайомство з підручниками на 2015-2016 н.р.	0,64
19.	Підготовка експертного відгуку на підручник	0,64
20.	Прийом батьків	0,64
21.	Нарада в РУО	0,64
22.	Заняття школи молодого спеціаліста	0,64
23.	Підготовка інформаційного повідомлення про захід	0,32
24.	Аналіз матеріалів сайту, розміщення матеріалів	0,32
	Всього	
		100

Запитання «Які завдання Ви виконували на робочому місці вчора?» дозволило вивчити загальну палітру завдань, які виконують методисти РНМЦ, проаналізувати зміст діяльності методиста протягом одного робочого дня, виокремити ті види діяльності або завдання, які потребують значних витрат часу, систематизувати найчастіше повторювані завдання тощо. Як видно з таблиці, найбільша частка від загальної кількості людино-годин припадає на роботу з документацією (27,5%), участь у семінарі, круглому столі, засіданні МО, тренінгу, його проведення (16,4%); роботу в складі атестаційних комісій (12,85%); індивідуальне консультування педагогів, директорів (8,6%). З таблиці також видно, що найчастіше методисти виконували завдання, які тривають 3-4 години (22,1% та 19, 2 % всіх завдань відповідно).

Наступне запитання мало контрольний характер до запитання 3 та мало на меті вивчення суб'єктивної оцінки респондентами розподілу робочого часу між різними завданнями протягом більш тривалого періоду часу.

Запитання «На виконання яких завдань Ви витрачаєте найбільше часу?»

Таблиця 9

№	завдання	%
1.	робота з документами (в тому числі – довідки і звіти , відповіді на листи)	32,2
2.	виконання плану роботи, в тому числі - підготовка та видання методичних рекомендацій , індивідуальна робота з вчителями; організація та проведення районних семінарів та засідань МО, майстер-класів тощо	23,8

3.	підготовка та проведення олімпіад , конкурсів тощо; в тому числі - телефонні переговори для вирішення організаційних питань	14
4.	обробка вхідної інформації, збір даних та аналітика; підготовка та проведення моніторингів	12,6
5.	самоосвіта (в тому числі – перегляд сайтів, ознайомлення із методичною літературою)	5,6
6.	виконання завдань, що не передбачені посадовою інструкцією	4,2
7.	видача навчальної літератури у навчальні заклади	2,8
8.	створення баз даних вчителів	1,4
9.	відвідування засідань тощо	1,4
10.	опрацювання атестаційних матеріалів педагогічних працівників	1,4
11.	Всього	100

Порівняння даних, наведених в таблицях 8 та 9, свідчить про те, що переважну кількість робочого часу відводиться на роботу з документами, при цьому збір та опрацювання статистичної інформації, зокрема – моніторинги різного плану, методисти виокремлюють із загального обсягу роботи з документацією (37, 2% та 12,6% відповідно). При цьому безпосередньо на виконання плану методичної роботи відводиться не більше 23,8 % загального витрат часу. Ці дані певною мірою корелюються із відповідями, отриманими на попереднє запитання (24%), що свідчить про типовість проаналізованого робочого дня в цілому.

Запитання «Які завдання районного методиста особисто Ви вважаєте найбільш важливими?»

Таблиця 10

	завдання	%
1.	надання методичної допомоги (в тому числі – адресної) ; індивідуальна робота з вчителями (в тому числі – консультації); допомога вчителям в організації навчального процесу; задоволення інформаційних потреб вчителів ; вивчення запитів педагогічних працівників	43,8
2.	вивчення досвіду роботи вчителів; створення комфортних умов для обміну досвідом; узагальнення передового педагогічного досвіду; підготовка методичних рекомендацій	11,6
3.	створення умов для розвитку професійної компетенції педагогічних працівників; підвищення кваліфікації/ професійного рівня педагогічних працівників	9

4.	Контроль, аналіз якості освіти; експертиза навчальних закладів; вивчення роботи вчителів та участь у атестації; вчасність підготовки наказів та розпоряджень	7,74
5.	інформація про інновації в освіті, координація інноваційної роботи; співпраця з науковцями	6,45
6.	проведення семінарів, засідань МО	5,16
7.	узагальнення та систематизація даних	2,58
8.	проведення олімпіад ; робота з обдарованими дітьми	2,58
9.	вивчення нових методик та технологій; розробка ефективних форм роботи	2,58
10.	створення сайтів МО вчителів, презентацій та електронного банку досвіду; просвітницька діяльність	2,58
11.	апробація підручників	1, 29
12.	надання методичної допомоги батькам	1, 29
13.	роз'яснення нових нормативних документів	1, 29
14.	забезпечення ЗНЗ підручниками	1, 29
15.	Всього	100

За суб'єктивними оцінками респондентів, найбільш важливими в роботі методиста РНМЦ є ті, що пов'язані з діяльністю педагогічних працівників (63, 4%), що відповідає провідній ідеї функціонування методичної служби. Неочікуваною є поява в переліку важливих завдань, таких як контроль (7,74 %), створення сайтів (2, 58%), надання методичної допомоги батькам (1, 29%), забезпечення ЗНЗ підручниками (1, 29%). Такі неочікувані результати можуть бути пов'язані з некоректним розподілом посадових обов'язків методистів, виконанням ними обов'язків, що не передбачені посадовими інструкціями тощо.

Запитання «Які функції методичної служби потребують перегляду і як саме?»

Таблиця 11

	завдання	%
1.	відповідь відсутня	35,8
2.	контроль та перевірка	23
3.	збір, опрацювання та передача даних для потреб РУО та інших організацій; обслуговування потреб та дублювання функцій РУО	10,2
4.	інспектування закладів	7,9
5.	діагностична функція	5,12
6.	нічого	5,12
7.	проведення заходів, що не фінансуються , проведення конкурсів	5,12
8.	функція моніторингу знань учнів	2,56

9.	прогностична функція	2,56
10.	підходи до планування роботи РНМЦ	2,56
11.	Всього	100

Більше третини респондентів не відповіли на останнє запитання (35,8%), 23% вважають однозначно зайвою функцію контролю, 10,2 % вважають надлишковими завданнями збір, опрацювання та передачу інформації на запити різних організації, в тому числі – громадських. 7,9 % вважають, що методисти не повинні брати участь у інспектуванні закладів , по 5,12 % висловились проти продовження практики проведення заходів, що не фінансуються, та проведення діагностичних заходів.

Проведене опитування на основі анкет з відкритими відповідями дозволило зібрати інформацію щодо методичних працівників РНМЦ; типових завдань, які методист виконає протягом робочого дня; пріоритетів, які він визначає у своїй безпосередній професійній діяльності, розподілу робочого часу. Крім того, опитування дозволило виокремити ті функції, які, на думку методистів, потребують перегляду. Аналіз, систематизація та узагальнення відповідей дозволили зробити висновки щодо того, що діяльність методиста часто спрямована на задоволення потреб системи управління, а не на запити педагогів . Перекладання на методистів функцій контролю, врегулювання різного роду конфліктів, участь у комісіях щодо розгляду скарг, збір та опрацювання інформації на замовлення стейкхолдерів за дорученням керівництва не мають безпосереднього впливу на якість методичної роботи, однак потребують значних витрат часу. Районний науково-методичний центр не займається науковою роботою організацію взаємодії з науковцями та врахуванням інноваційних напрямів в роботі як важливого елементу методичної роботи. Про це вказує трохи більше 6,45% респондентів. При цьому термін «науковий» присутній у назвах усіх РНМЦ, що передбачає якщо не проведення наукової роботи, то щонайменше її координацію. Очевидним є висновок щодо необхідності ретельного вивчення та перегляду нормативної бази РНМЦ, штатного розпису, кадрового

забезпечення та змісту посадових інструкцій, наповнення цих документів новим змістом, що відповідатиме вимогам сьогодення.

З метою вивчення суб'єктивної оцінки рівня діяльності районної служби міста Києва у квітні 2016 року було проведено анкетування слухачів курсів підвищення кваліфікації Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Педагогічні працівники були ознайомлені з метою анкетування. Респонденти дали відповіді на запитання, які дозволили виявити періодичність звернень до методиста РНМЦ; Визначити: а) рівень ефективності методичних заходів, що проводились за ініціативи РНМЦ; б) функції, які виконує методист. Крім того, вивчались потреби педагогічних працівників у допомозі з боку методистів РНМЦ та зміст цієї допомоги.

В опитування взяли участь 78 педагогічних працівників. Більшість запитань носила відкритий характер. Перше запитання передбачало вибір відповіді із кількох запропонованих із додаванням власної відповіді в одному із варіантів.

1. Як часто Ви особисто звертаєтесь за методичною допомогою до методиста РНМЦ?

	Твердження	% респондентів
1.	щомісяця	5,5
2.	ніколи	10,1
3.	раз на квартал	22,2
4.	інше (вказати, що саме)	27,8
5.	раз на рік	33,3
		100%

Аналіз відповідей засвідчив, що переважна більшість респондентів звертається по допомогу до методиста РНМЦ не частіше одного разу на рік. На другому місці відповідь «інше», при цьому всі респонденти, що обрали цей варіант, вказали «за потребою». Регулярно (раз на квартал або раз на місяць) за методичною допомогою звертаються 27%. Жодного разу не звертались за допомогою близько 10% респондентів.

2. Наскільки ефективними для Вас особисто є методичні заходи, що проводяться за ініціативи РНМЦ?

	Твердження	%
1.	неефективні	5
2.	високий	5
3.	Не надали відповіді	5
4.	задовільно	15
5.	добре	15
6.	Достатньо	45
		100%

Лише близько 5% опитуваних визначили заходи, що проводяться РНМЦ неефективними для себе особисто. Така сама частка опитуваних не надала жодної відповіді на це питання або визначила рівень ефективності як «високий». При цьому 15% визначила рівень ефективності заходів як «задовільний», 45% - «достатній», 15 – «добрий».

Наступне запитання мало на меті вивчення уявлень педагогічних працівників про функціональні обов'язки методиста. Відповідність змісту відповідей нормативній базі, що забезпечує діяльність РНМЦ дотично засвідчила б повноту виконання функціональних обов'язків методистами РНМЦ. Запитання передбачало відкриту відповідь, що унеможливило вплив на зміст висловлювань респондентів. Частотність відповідей свідчить про рівень реалізації кожної окремої функції. Кількість відповідей не обмежувалась.

3. Які функції виконують методист РНМЦ з Вашого фаху?

	Твердження	% респондентів
1.	обмін досвідом	2,6
2.	керівництво	2,6
3.	регулювання	2,6
4.	консультування	2,6
5.	координація	5,2
6.	методичні рекомендації	7,8
7.	контроль	13
8.	допомога	28,6
9.	інформування	33,8
		100 %

Як видно із таблиці, найбільш популярні відповіді це «допомога», «інформування», «контроль», та «методичні рекомендації» (28,6%, 33,8%, 13% та 7,8% відповідно). Очевидно, що саме з виконанням цих функцій методистів РНМЦ найчастіше мали справу учасники опитування. Порівняння вказаних функцій з переліком, наданим чинним Положенням, є ще одним аргументом на користь того, що функції методиста РНМЦ реально дещо звужені в порівнянні з актуальними завданнями методичної служби.

Останнє запитання в анкеті стосувалось вивчення запиту педагогічних працівників до методистів РНМЦ, зміст та особливості цього запиту. Запитання також було відкритим та не містило готових варіантів відповідей.

4. Яку допомогу Ви хотіли б отримувати від РНМЦ?

	Твердження	% респондентів
1.	координаційну	4,8
2.	творчого характеру	4,8
3.	максимальну	4,8
4.	методичну	14,2
5.	інформаційну	17,3
6.	відповідь не надано	52,8
		100%

Як видно із таблиці, більшість респондентів (31,5%) вказали, що хотіли б отримувати інформаційно-методичну допомогу від РНМЦ. Відсутність відповіді на це запитання може свідчити не про відсутність потреби в допомозі, а про відсутність усвідомлення наявності проблем, які спроможна вирішити методична служба, що свідчить про необхідність постійного вивчення потреб педагогічних працівників, уточнення актуального змісту взаємодії вчителя та методиста. При цьому відповіді, що набрали більшість (інформаційна 17,3% та методична 14,2%), можуть свідчити саме про необхідність посилення цих складових у змісті діяльності РНМЦ.

Висновки

РНМЦ м. Києва виконують значний обсяг методичної роботи щодо супроводу навчально-виховного процесу у навчальних закладах та забезпечення професійного розвитку педагогів. Функціонування РНМЦ в структурі РУО призвело до виконання невласливих для методистів контролюючих функцій. Положення про РНМЦ та функціональні обов'язки методистів РНМЦ потребують перегляду, оскільки відповідають застарілій нормативно-правовій базі і не враховують трансформаційних професій в усіх сферах українського суспільства, що відбулись протягом останніх 8 років.

Як при вивченні відповідності діяльності РНМЦ міста Києва чинному законодавству, так і при аналізі суб'єктивної оцінки ефективності методичної роботи РНМЦ різними категоріями респондентів було підтверджено необхідність модернізації діючої мережі РНМЦ міста Києва.

Разом з тим, обмеження, що викликані як розмірами вибірки, так і власне методами дослідження, не дозволяють стверджувати, що результати проведеного дослідження є вичерпними. Подальшого вивчення потребують внутрішні та зовнішні управлінські рішення, що визначають зміст діяльності РНМЦ та окремих методистів, їх навантаження, посадові обов'язки (наприклад, методист з інформаційних технологій по суті займається обробкою інформації, підтримкою діяльності сайту, а не методичною роботою з педагогічними працівниками відповідного фаху); доцільність вживання терміну «науковий» в назві РНМЦ при майже повній відсутності фахівців, що мають науковий ступінь та науково-педагогічних або наукових посад у штатних розписах тощо.

У зв'язку з результатами, отриманими в процесі підготовки аналітичної довідки щодо діяльності РНМЦ та з огляду на необхідність модернізації діяльності методичної служби в освітньому просторі міста Києва з урахуванням змін в чинному законодавстві вважаємо необхідним рекомендувати:

Департаменту освіти і науки, молоді та спорту :

– порушити клопотання перед МОНУ щодо створення нового Положення про районну методичну службу;

- розробити план дій щодо створення у м. Києві міського науково-методичного центру в структурі Київського університету імені Бориса Грінченка

- **Київському університету імені Бориса Грінченка:**

- розробити Положення про Київський міський науково-методичний центр

Районним управлінням освіти, районним науково-методичним центрам:

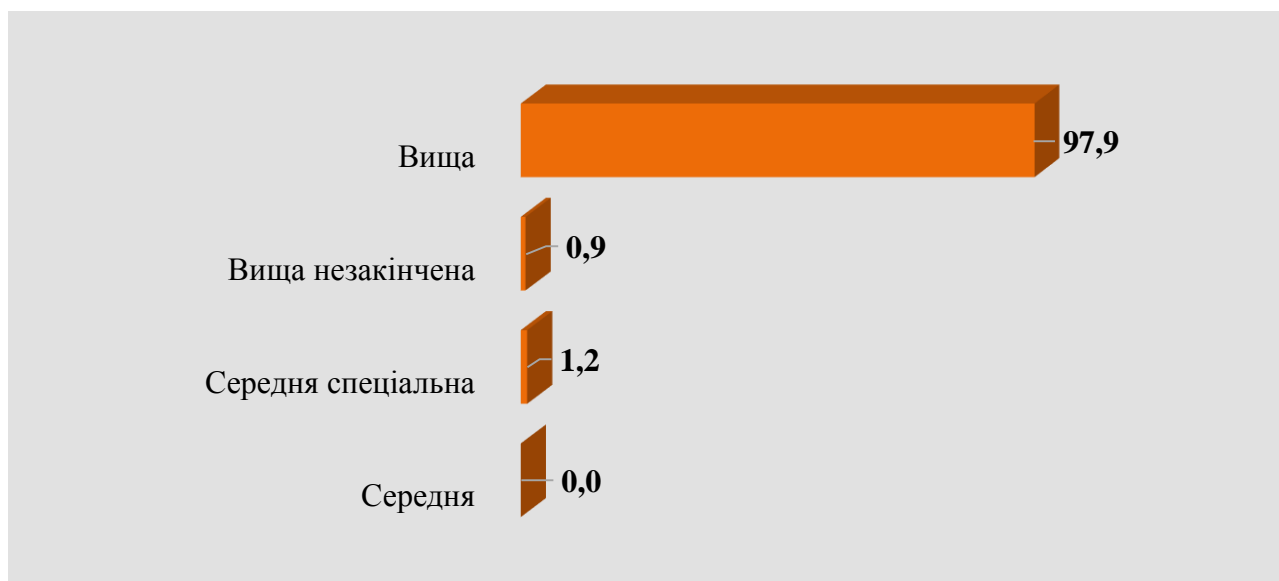
- дотримуватись у діяльності районних науково-методичних центрів вимог чинних Положень про районні науково-методичні центри, заборонити виконання невласливих функцій для методистів районних науково-методичних центрів.

Результати онлайн опитування «Діяльність РМЦ»

В опитуванні брали участь 400 респондентів із 20 ЗНЗ.

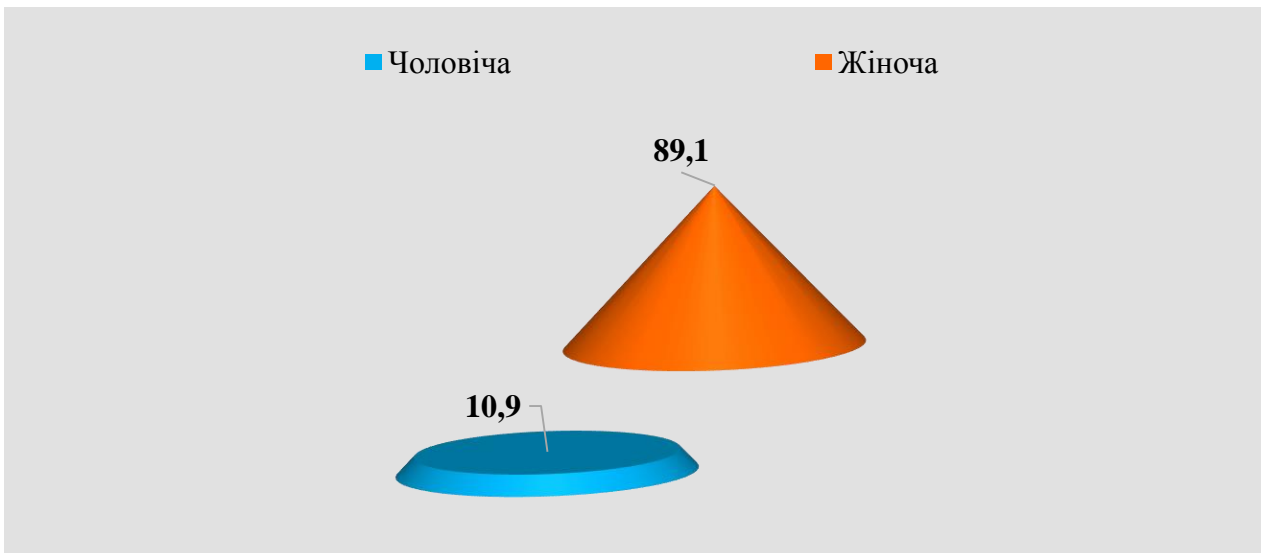
Більшість респондентів (97,9%) мають вищу освіту (діаграма 1).

Діаграма 1. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Ваша освіта?», %

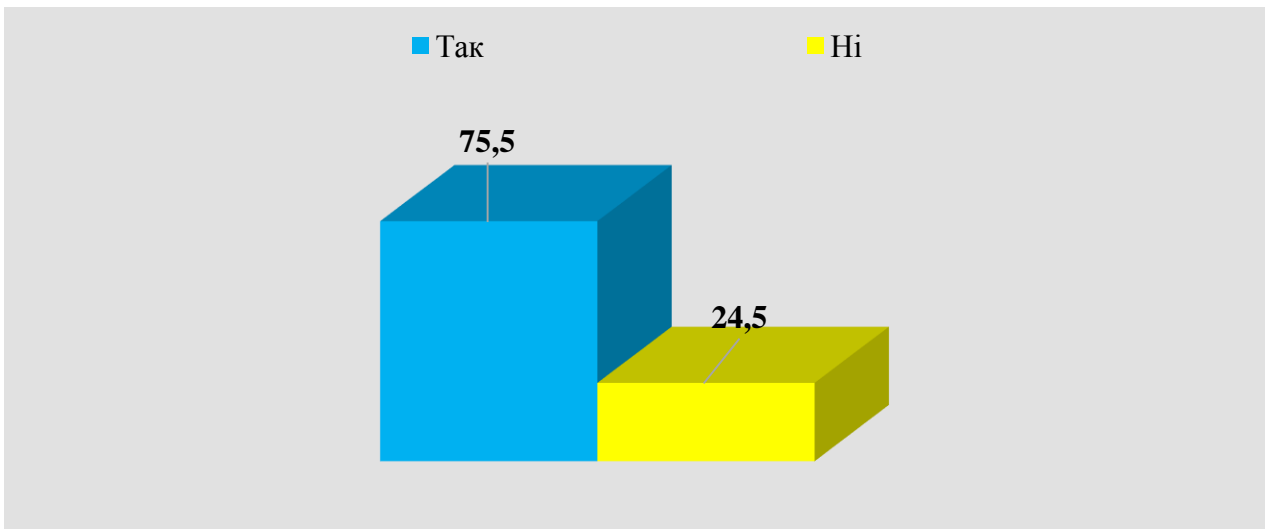

Розподіл респондентів за статтю наведено на діаграма 2. Більшість респондентів (89,1%) жіночої статі.

Діаграма 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Ваша стать?», %

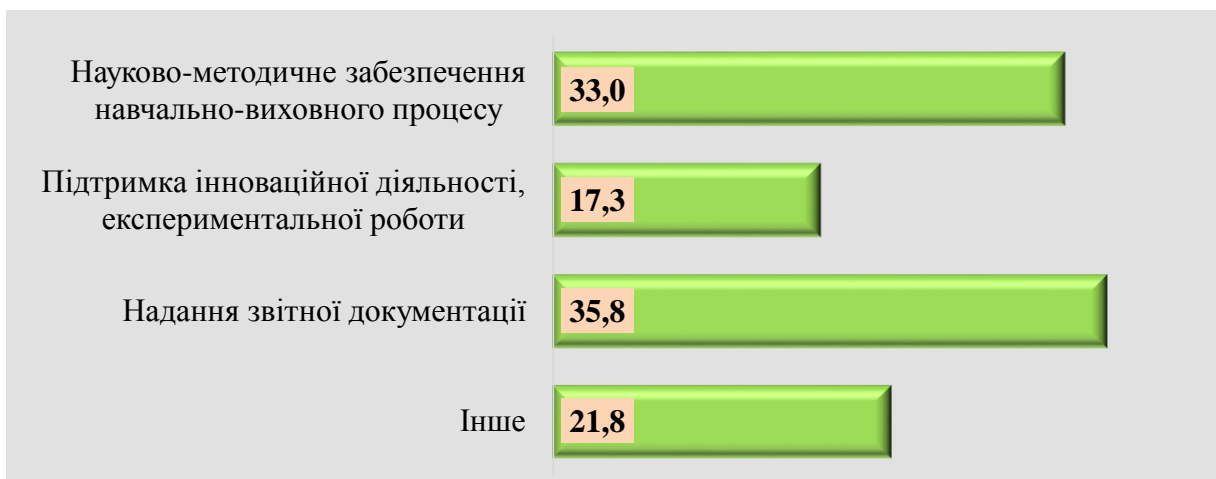

Діаграма 3. Розподіл відповідей респондентів на запитання: «Чи зверталися Ви до фахівців районного методичного центру з фахових питань?», %

Звертались до фахівців районних методичних центрів 75,% респондентів Кожний четвертий із респондентів ніколи не звертався до РМЦ. (діаграма 3).

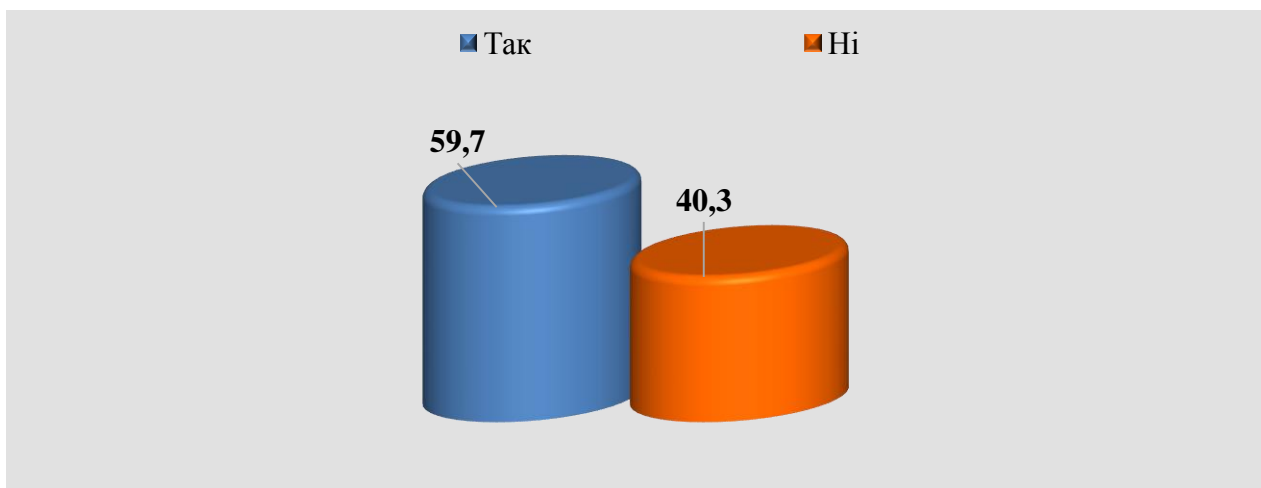
Діаграма 4. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Зазначте питання, із яких Ви зверталися до фахівців районного методичного центру?», %

Зазвичай респонденти звертаються до РМЦ з питань надання звітної документації. 33% – щодо науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу (діаграма 4).

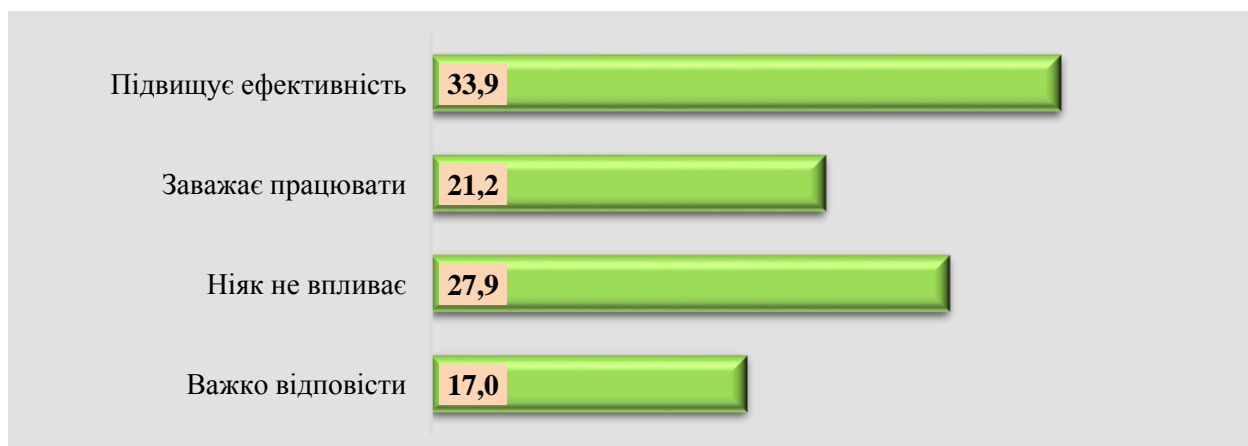
Майже 60% респондентів отримували консультації від фахівці районних методичних центрів, 40,3% – ні (діаграма 5).

Діаграма 5. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Чи надавали Вам фахівці районного методичного центру консультації?», %

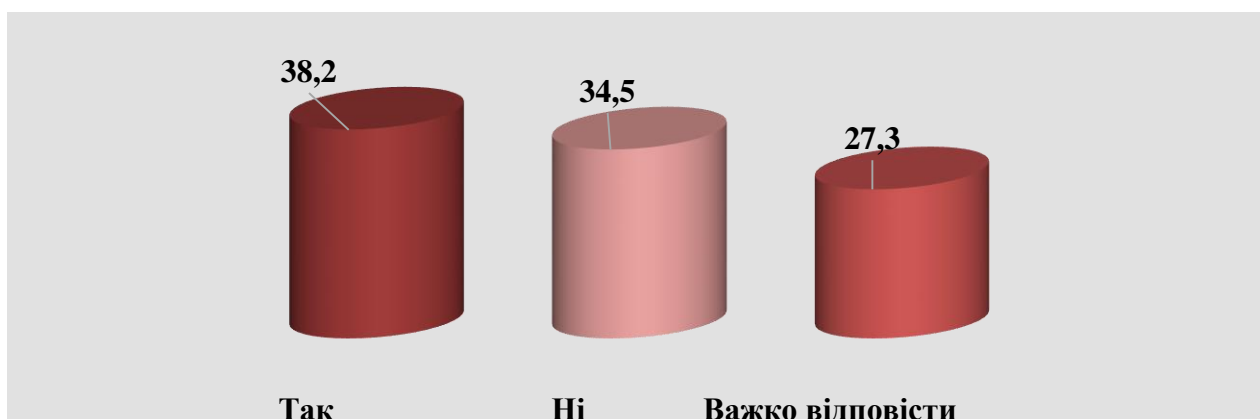
Тільки третина респондентів зазначила, що діяльність районного методичного центру сприяє підвищенню ефективності їхньої професійної діяльності. 27,9% – зазначили, що ніяк не впливає, а кожному п'ятому – заважає працювати (діаграма 6).

Діаграма 6. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Як впливає діяльність районного методичного центру на Вашу професійну діяльність?», %

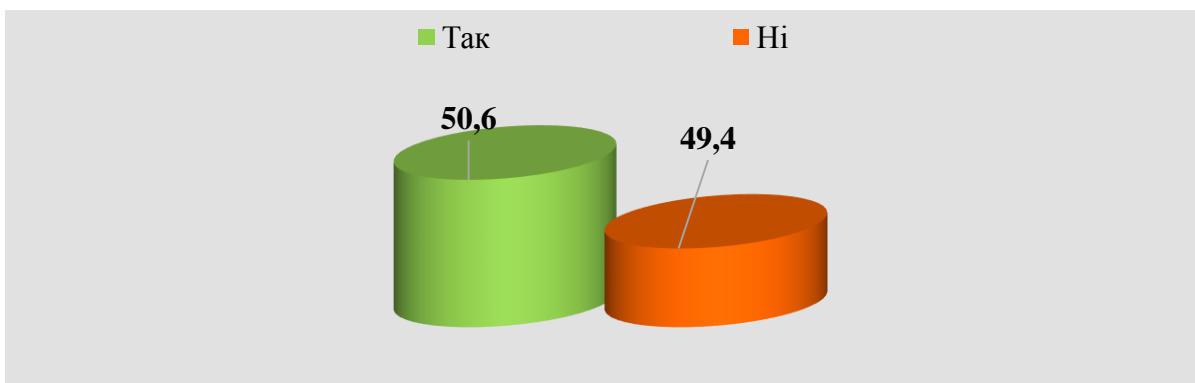
38,2% респондентів задовольняє робота районних методичних центрів (діаграма 7).

Діаграма 7. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Чи задовольняє Вас робота районного методичного центру?», %

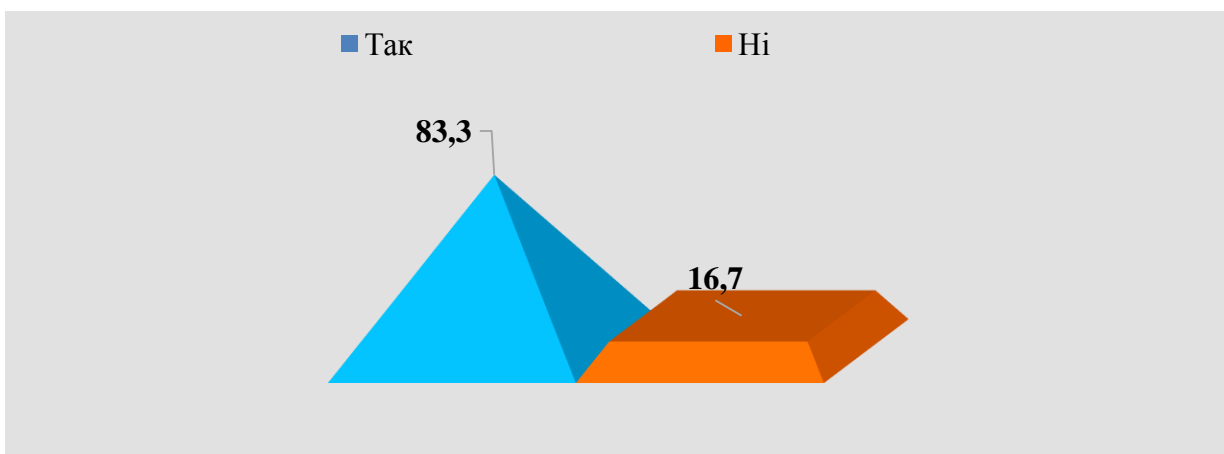
Респонденти розділилися порівну щодо думки про важливість РМЦ. (діаграма 8).

Діаграма 8. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Чи потрібні районні методичні центри?», %

83,3% респондентів висловилися за зміни в роботі РМЦ (діаграма 9).

Діаграма 9. Розподіл відповідей учнів на запитання: «Чи потрібні зміни в роботі районних методичних центрів?», %

Результати досліджень за 2009-2013рр. щодо діяльності методичної служби районів

Твердження	Відповіді заступників директора ЗНЗ %
Ініціатори впровадження педагогічних інновацій у ЗНЗ	32,0
Допомагають вирішувати проблеми, які виникають під час упровадження педагогічної інновації	38,2
Заступники директорів ЗНЗ потребують допомоги і підтримки РМЦ з питань упровадження педагогічних інновацій	31,6
Заступників директорів ЗНЗ задовольняє допомога і підтримка РМЦ в упровадженні педагогічних інновацій	67,0

